

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

เป็นปีที่ ๓๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาล
ยุติธรรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภากฎีกาการปกครองแผ่นดิน
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ ศาลชั้นต้น

(๑) สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แก่

(ก) ศาลแขวง

(ข) ศาลจังหวัดมีนบุรี

(ค) ศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญา
ธนบุรี

(ง) ศาลแพ่งและศาลอาญา

(๒) สำหรับจังหวัดอื่น ๆ นอกจากกรุงเทพมหานคร ได้แก่

(ก) ศาลแขวง

(ข) ศาลจังหวัด”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ให้มีประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกาหนึ่งนาย และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรี ศาลละหนึ่งนาย กับให้มีรองประธานศาลฎีกา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรีและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรี ศาลละสองนายหรือกว่านั้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควร

เมื่อตำแหน่งประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรี หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรีว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานศาลฎีกาหรือรองอธิบดีผู้พิพากษา แล้วแต่กรณีเป็นผู้ทำการแทนชั่วคราว ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอยู่ปฏิบัติหน้าที่มากกว่าหนึ่งนาย ก็ให้เป็นไปตามลำดับอาวุโส

ในกรณีที่ ไม่อาจมีผู้ทำการ แทนชั่วคราวได้ตามความในวรรคสอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ผู้พิพากษานายหนึ่งของศาลนั้นหรือศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนชั่วคราวก็ได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๕๑๒ และให้ใช้ความต่อไปน้แทน

“มาตรา ๕ ในศาลชั้นต้นทุกศาลนอกจากศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่งธนบุรี และศาลอาญาธนบุรี ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลละหนึ่งนาย

ถ้าศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้น ศาลใดศาลหนึ่งแบ่งออกเป็นสองแผนก หรือกว่านั้นขึ้นไป ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนก แผนกละหนึ่งนาย

เมื่อใดตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือหัวหน้าแผนกว่างลงหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือหัวหน้าแผนกไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลนั้นหรือในแผนกนั้นเป็นผู้ทำการแทนชั่วคราว”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ ทวิ แห่งพระ
 ธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
 แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.
 ๒๕๑๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ ทวิ ให้รองประธานศาลฎีกา รองอธิบดี
 ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง รองอธิบดี
 ผู้พิพากษาศาลอาญา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรี หรือ
 รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรี มีอำนาจตามที่กำหนดไว้
 ใน (๑) และ (๒) ของมาตรา ๑๐ (๔) และให้มีหน้าที่เป็น
 ผู้ช่วยประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดี
 ผู้พิพากษาศาลแพ่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีผู้พิพากษา
 ศาลแพ่งธนบุรี หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรี แล้วแต่
 กรณี ตามที่ประธานศาลฎีกา หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้นๆ
 จะได้มอบหมาย”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระ
 ธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ศาลชั้นต้นมีเขตดังนี้

(๑) ศาลแขวง มีเขตตามที่พระราชบัญญัติ
 จัดตั้งศาลแขวงได้กำหนดไว้

(๒) ศาลจังหวัด มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดได้กำหนดไว้ แต่บรรดาคดีซึ่งเกิดขึ้นในเขตศาลแขวงและอยู่ในอำนาจของศาลแขวงนั้น ย้ายฟ้องต่อศาลจังหวัด ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลจังหวัดนั้น ๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

(๓) ศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรี มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรีได้กำหนดไว้

(๔) ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร นอกจากท้องที่ที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญาธนบุรี และศาลจังหวัดมีนบุรี แต่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่งและศาลอาญานั้น จะยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญาก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลนั้น ๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๕๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีและมีอำนาจทำการไต่สวนหรือออกคำสั่งใดๆ ซึ่งผู้พิพากษานายเดียวมีอำนาจดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ (๑) ถึง (๕) แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และเมื่อได้พิจารณาพยานหลักฐานแห่งคดีไปแล้ว เห็นว่าโทษของจำเลยควรจำคุกเกินกว่าหกเดือนหรือปรับเกินกว่าสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กำหนดแล้ว ก็ให้ศาลแขวงทำความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลอาญาหรือศาลอาญาธนบุรี หรือศาลจังหวัดพิพากษา แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ศาลแพ่งและศาลแพ่งธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวง

ศาลอาญาและศาลอาญาธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ธานินทร์ กรัยวิเชียร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :-- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีจำนวนมากขึ้น และมีข้อความมาสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลแพ่งและศาลอาญาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่ห้องพิจารณาของศาลแพ่งและศาลอาญามีอยู่จำกัด ไม่เพียงพอกับจำนวนคดีที่มาสู่ศาล ประกอบกับการคมนาคมในกรุงเทพมหานครไม่สะดวกและรวดเร็วในการเดินทางไปติดต่อกับศาล สมควรจัดตั้งศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรีเพิ่มขึ้น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดธนบุรีเดิม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้